

Kokemuksia ja tuloksia - meiltä ja maailmalta

Jouni Puumalainen, tutkija
Kuntoutussäätiö

Kokemuksia

- ▶ Google Scholars löysi hakulauseella “how to deal with ADHD child in exercise” miljoonia osumia.
- ▶ Yleisiä apukeinoja löytyy runsaasti siihen, miten käsitellä ADHD:tä ilman lääkitystä -> tässä liikunta on erittäin tärkeää!
- ▶ “Aerobic exercise can help children with ADHD improve attention, sharpen social skills, and learn more effectively.”
- ▶ Erittäin vaikea löytää apukeinoja tai työkalupakkia siihen, miten käsitellä tai ohjata ryhmässä lasta, jolla on ADHD! Miten hänet parhaiten kohtaisi niin, että joukkue toiminta onnistuu ja kaikille tulee hyvä kokemus?

Managing childhood and adolescent attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD) with exercise: A systematic review (Qin Xiang Ng ym. 2017)

- ▶ Tietokantoina käytettiin Pub Med ja Ovid
- ▶ Hakusanoilla exercise OR physical OR activity OR sport AND ADHD OR ADDH löytyi 613 englanninkielistä artikkelia julkaistuna välillä 1.1.1980 - 1.7.2016
- ▶ Näistä 30 (4,9 %) hyväksyttiin systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen
- ▶ Pulaa satunnaistetuista, kontrolloiduista tutkimuksista
- ▶ Fyysinen aktiivisuus vaikuttaa hyödylliseltä oireiden hallinnalle

Possible cognitive benefits of acute physical Exercise in children with ADHD: a systematic review (Grassmann ym. 2014)

- ▶ Haku neljästä tietokannasta, mm. PubMed
- ▶ 231 artikkelia löytyi
- ▶ Niistä vain 3 täytti kriteerit
- ▶ 30 minuutin fyysinen harjoittelu paransi kognitiivista toimintakykyä

Opas liikkumiseen lapsuusajan ADHD:n tueksi (Lintula & Nordström 2018, Lapin AMK)

- Säännöllisen liikunnan on tutkittu lisäävän välittäjäaineen dopamiinin määrää aivoissa. Tämän ansiosta tarkkaavaisuutta on mahdollista kohdistaa helpommin meneillä olevaan tehtävään.
- Lapsen harrastaessa liikuntaa motoriset taidot kehittyvät, oli liikuntamuoto mikä tahansa.
- Hienomotoriikan kehittyminen tapahtuu ADHD-oireisilla lapsilla lähes huomaamatta liikunnan kautta.
- Palaute ADHD-lapsen onnistumisesta liikuntahetkissä on tärkeää. Yksinkertaisilla sanoilla ja palautteella on suuri vaikutus lapsen motivoinnin ja liikunnallisen aktiivisuuden säilymisen kannalta.
- Leikki on lapselle ominainen tapa liikkua. Leikin avulla lapsi oppii oppimaan, toimimaan muiden kanssa, ratkaisemaan erimielisyyksiä, sekä kehittämään mielikuvitusta ja luovuutta.

Käytäntöjä oppaan mukaan

- ▶ Lapsen tulisi tuntea olevansa yhdenvertainen toimija kuten muutkin, ei ainoastaan tuen tarvitsija. Siis mahdollisimman paljon samalla tavalla kohtelua kuin muiden lasten kohdalla.
- ▶ Keskittymisvaikeudet, kyllästyminen -> lyhyet treenisessiot, vaihtelevaa liikkumista.
- ▶ Toisaalta turvallisuuden tarve -> pysyviä rakenteita, tehdään mahdollisimman paljon saman rutiinin mukaisesti, toistot antavat turvaa, ennakointi.
- ▶ Ohjeet mieluummin kahden kesken välttämällä hälinää, kertaa kärsivällisesti, jaa ohjeet pieniin osiin.

ADHD: Käypä hoito suositus (julkaistu 31.05.2017)

- ▶ ADHD:n esiintyvyys 6-18-vuotiailla 3,6 % - 7,2 %, pojilla tyttöjä useammin
- ▶ Johdonmukaisuus tärkeää, myönteisen ilmapiirin luominen
- ▶ Mahdollisimman rauhallinen ympäristö
- ▶ Ohjeet selkeitä ja lyhyitä, joskus voi käyttää mm. kuvia
- ▶ Salli vireyttä ylläpitävä liikehtiminen
- ▶ Anna välitöntä myönteistä palautetta onnistumisista
- ▶ Opasta kohteliaasti ja ystävällisesti, yritä olla suuttumatta

Huomioita

- ▶ Ohjaajan on saatava tietoa vanhemmilta siitä, vaatiiko lapsi jotenkin erityishuomiota.
- ▶ Voi ratkaista esim. niin, että kaikille jaetaan esitietolomake, jossa kysytään muiden tietojen ohella, onko lapsella jokin erityisominaisuus, joka vaatii huomiota ohjaustilanteissa.
- ▶ Jos tällaista on, voi vanhemmilta kysyä kahden kesken myös lääkityksestä ja sen merkityksestä ryhmässä toimimiselle ja jaksamiselle.
- ▶ Jokainen lapsi on yksilö, ryhmätoiminnassa yksilöllisyyden huomioiminen on haastavaa, tärkeintä on liikkumisen ilo ja taitojen kasvaminen.
- ▶ Liikkuminen ryhmässä ei sinänsä ole hoitoa, vaan tukee hoitoa ja antaa eväitä kasvamiseen ja yhteisöön liittymiseen.